

ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА В ПОВОЄННОМУ ПЕРІОДІ

І.О. Тарасенко, доктор економічних наук, професор

С.І. Грищенко, аспірант

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: туристична індустрія, наслідки війни, чинники та завдання розвитку туризму в повоєнному періоді

Українська туристична індустрія, яка зазнала втрат після анексії Криму, окупації частини територій в Донецькій та Луганській областях у 2014 році, від наслідків пандемії COVID-19 у 2020-2021 роках, найбільше з поміж інших галузей економіки постраждала через початок повномасштабної війни РФ проти України. Так, за даними [1], бюджетні надходження від туристичного бізнесу в Україні скоротилися з початку війни на третину. Такими наслідками стали: втрати туристично-рекреаційного потенціалу територій, що опинилися під окупацією або постраждали від бойових дій; зруйновані пам'ятки історії та релігійні споруди; знищені та зруйновані об'єкти української культурної спадщини [2, 3]. До факторів, які позначилися на стані туристичної галузі в умовах війни, крім зазначених в [2, 3], також дослідники відносять: недостатній рівень безпеки та захисту туристів; значна міграція населення, в тому числі працівників туристичної сфери, та, як наслідок, дефіцит кваліфікованих кадрів у сфері туризму; скорочення туристичних програм шляхом перерозподілу фінансових потоків між оборонним і соціальним секторами; зниження туристичної привабливості країни через високий рівень воєнної загрози [4].

Важливість розвитку туристичної сфери для економіки України визначається тим, що крім фінансової функції, що проявляється через збільшення надходжень до державного бюджету від суб'єктів туристичної діяльності, та соціальної, яка полягає у створенні нових робочих місць та сприянні розвитку територіальних громад, галузь також стимулює розвиток інших видів діяльності та сфер економіки – транспорту, зв'язку, готельно-ресторанного бізнесу тощо. Зазначене зумовлює необхідність переосмислення ролі туристичної сфери для країни з метою розроблення виваженої державної політики щодо відновлення та розвитку туризму в повоєнному періоді.

Зважаючи на розглянуте, науковці визначають такі пріоритетні напрями відновлення туризму в Україні для забезпечення гармонійного розвитку територій з урахуванням цілей сталого розвитку в контексті збереження природних ресурсів та довкілля, зокрема [2, 4, 5, 6]: збільшення масштабів внутрішнього туризму шляхом розвитку послуг в межах України; створення нових робочих місць в туристичній та суміжних сферах; розбудова туристичної інфраструктури та створення сприятливих умов для збалансованого розвитку інфраструктури навколо туристичних магнітів; розвиток малого і середнього бізнесу у сфері туризму, залучення інновацій, створення умов для розвитку ділового туризму; підвищення обізнаності потенційних туристів про регіональні туристичні магніти, сприяння підвищенню туристичної привабливості України в

цілому, покращення іміджу України як туристичної держави на світовому рівні; підвищення рівня доступності туристичних послуг особам з обмеженими можливостями; розвиток нових видів туризму як відповідь на глобальні та регіональні виклики сьогодення (освітній туризм, військовий туризм, philantourism). Серед різновидів воєнного туризму вирізняють: військово-історичний туризм, зброярський, мілітарі туризм, воєнний туризм.

До основних завдань, від розв'язання яких буде залежати відновлення туристичного потенціалу України після війни, доцільно віднести: документування шкоди туристичним локаціям, що заповдіяні Росією, розробка стратегії розвитку туристичної індустрії України в умовах війни та повоєнному періоді на засадах інновацій, використання цифрових технологій та розвитку нових видів туристичних послуг; використання можливостей, які надає українській туристичній сфері євроінтеграційний курс завдяки кооперації з країнами-учасницями ЄС та ЮНВТО.

Список використаних джерел

1. Скільки туризм України недоотримав через війну – суми податків. URL: <https://www.rbc.ua/rus/travel/spad-tretinu-stalo-vidomo-skilki-turizm-ukrayini-1678791650.html> (дата звернення: 28.03.2023).
2. Роїк О.Р., Недзвецька О.В. Шляхи розвитку туристичної сфери України у воєнний період. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2022. Випуск 46. С. 11-15. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/783/754> (дата звернення: 31.03.2023).
3. Україна, Литва та Польща розпочали працювати над оцифруванням культурної спадщини України. URL: <https://www.unian.ua/society/ukrajina-litva-ta-pol-shcha-rozpochali-pracyuvati-nad-ocifruvannyam-kulturnoji-spadshchini-ukrajini-novini-ukrajini-11824371.html> (дата звернення: 30.03.2023).
4. Моца А., Шевчук С., Середа Н. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. Економіка та суспільство. 2022. № 41. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1560/1501> (дата звернення: 03.04.2023).
5. Барвінок Н.В. Перспективи розвитку воєнного туризму на території України після закінчення російсько-української війни. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/6091/6347> (дата звернення: 30.03.2023).

УДК 330.131.5-026.12

КЛЮЧОВІ МОМЕНТИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНИХ І КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРИЙ

А.М. Вергун, кандидат економічних наук, доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: культурні і креативні індустрії, УКФ, План відновлення України